

Шемеліна А. С.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

ШЛЯХИ ВИХОДУ З ФІНАНСОВОЇ КРИЗИ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Фінансово-економічний стан України тривалий час перебуває в кризі, яка погіршується корумпованістю влади, викраденням фінансових ресурсів і передачею їх у офшорні зони, тінню економічних відносин та зовнішньою військовою агресією. Проте світова економічна наука довгий час накопичила безліч рекомендацій щодо виходу з кризи, якими Україна може скористатися. Наприклад, відомий німецький економіст Карл Маркс вважав, що криза в ринкових умовах неминуча і пропонував ліквідувати експлуататорський спосіб виробництва. Проте викривлений соціалістичний спосіб виробництва був набагато менш ефективним, ніж капіталістичний, що змусило Україну та інші країни з плановою економікою повернутися до сучасних ринкових умов.

Натомість М. І. Туган-Барановський вважав основною причиною кризових явищ дисбаланс між рухом заощаджень та інвестицій. Тому, на думку вченого, регулювання інвестицій лише в галузях, що виробляють капітальні товари, може забезпечити стійке розширення виробництва. Знаменитий англійський економіст Джон М. Кейнс запропонував механізми забезпечення зростання ефективного суспільного попиту як визначального чинника підвищення зайнятості та зростання національного доходу. Виходячи з положень кейнсіанської теорії, пропонується вийти з кризи української економіки, яка повинна забезпечити збільшення попиту юридичних та фізичних осіб на промислові товари, зростання доходів населення та створення сприятливого середовища для залучення іноземних інвестицій.

Необхідно змінити систему рефінансування комерційних банків. Рефінансування може здійснюватися під реальні активи, тобто повинна бути проведена переоцінка ринкової вартості і стійкості цінних паперів з ломбардного списку.

Так, необхідно виключити ті компанії, ринкова вартість яких була сильно завищена в порівнянні з реальною ціною, тобто компанії, які втратили понад третину своєї вартості в період кризи.

Повинна бути розроблена абсолютно нова система оцінки якості ризиків. Загальновідомо, що рейтингові системи оцінки вартості компаній і оцінки ризиків зазнали фіаско в період кризи. Необхідно введення поняття «якість ризику», що дозволяє зробити градацію ризику навіть в одній групі показників і в рамках однорідних структур. Необхідно провести капіталізацію ринкового господарства з метою адекватної оцінки вартості компаній. Багато фінансистів сьогодні вважає, що капіталізація неможлива без введення в ринковий оборот землі, інтелектуальної власності (в реальному обчисленні) і т. п. Отже, необхідна розробка адекватних методик їхнього використання. Інші фінансисти наголошують на можливості створення інтелектуального інвестиційного банку (ІБ), основною метою діяльності якого має стати довгострокове кредитування інноваційних проектів як приватного, так і державного секторів. Фінансування довгострокових інвестиційних програм передбачає здійснення аналізу і контролю за поточною діяльністю підприємств з боку кредитної установи, тобто ІБ стає безпосереднім активним учасником розробки стратегії і фінансового забезпечення інноваційної діяльності підприємств і наукових організацій.

Необхідне створення системи моніторингу стійкості банківської системи в цілому і її окремих елементів, в тому числі в регіональному розрізі, а також розробка відповідної методики. Стійкість (надійність) банківської системи передбачає здатність системи виконувати базові та нові функції незалежно від характеру зовнішніх впливів, у тому числі на основі якісної зміни своєї структури. Дане визначення передбачає можливість появи нових інститутів, що відповідають вимогам швидко мінливого зовнішнього середовища, не руйнуючи при цьому основ побудови кредитної системи, тобто є динамічним.

Діагностика стійкості банківської системи – це аналіз і оцінка ситуації в національній банківській системі і регіональних системах, а також виявлення

позитивних і негативних чинників, здатних викликати зміни в банківській системі у найближчій перспективі, а також можливість скласти прогноз на більш тривалу перспективу. Діагностика стійкості банківської системи повинна здійснюватися в ході моніторингу стійкості банківської системи, тобто збору даних, що характеризують стан комерційних банків та інших кредитних організацій на національному і регіональному рівнях, їх аналіз і прийняття на цій основі управлінських рішень, а також прогнозний розвиток банківської системи за виділеними параметрами. Слід зазначити, що рішення можуть мати як оперативний, так і концептуальний, стратегічний характер.

Уряд і президентство повинні «стабілізувати економіку, реформувати країну, боротися з корупцією, підвищити прозорість громадської діяльності, застосовувати закони, створювати умови для повернення до економічного зростання та процвітання».

Список використаних джерел:

1. Горкіна Л. П. Туган-Барановський Михайло Іванович (1865–1919) / Л. П. Горкіна // Екон. енциклопедія : у 43-х т. – Т. 3. – К. : Академія, 2002.
2. Туган-Барановский М. И. Основы политической экономии / М. И. Туган-Барановский. – СПб., 1909.
3. Бажал Ю. М. Економічна теорія технологічних змін : навч. посіб. / Ю. М. Бажал. – К. : Заповіт.
4. Білоконенко О.В. Історія економічних вчень : конспект лекцій. – К. : Укр.-фінський ін-т менеджменту і бізнесу, 1998.
5. Уразов А. У. Основи економічної теорії : навч. посіб. / А. У. Уразов ; Міжрегіон. академія управління персоналом, Житомирський ін-т МАУП. – К. : МАУП, 2005.
6. Предборський В. А. Економічна теорія : підруч. для студентів ВНЗ ; під ред. В. А. Предборського. – К. : Кондор, 2003.
7. Економічна теорія : посібник для вищої школи / ред. Є. М. Воробйов. – К.; Х. : ТОВ «Корвін», 2003.